

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

14 martie 2022

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

mun. Chișinău

**TOMA Nadejda
CATAN Liliana
DIACONU Iurie
GUZUN Ion
BOICO Victor**

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 noiembrie 2021 în privința lui

Nedealcov Mihail XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.12.2019 – 14.07.2021;

Instanța de apel: 03.08.2021 – 09.11.2021;

Instanța de recurs: 18.01.2022 – 14.03.2022.

Asupra recursului ordinar declarat de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 14 iulie 2021, Nedealcov Mihail a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin. (1) și art. 287 alin. (3) Cod penal și condamnat:

- în baza art. 179 alin. (1) Cod penal la închisoare pe un termen de 1 (un) an;

- în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, la închisoare pe un termen de 4 (patru) ani și 6 (șase) luni.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, a fost numită pedeapsa definitivă, închisoare pe un termen de 5 ani, în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 85 alin. (1), art. 90 alin. (9) Cod penal, prin cumul parțial al sentințelor, la pedeapsa dată, a fost adăugată parțial pedeapsa neexecutată, stabilită prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia, din 09 ianuarie 2019, numindu-i-se pedeapsa definitivă, închisoare, pe un termen de 6 (șase) ani și 6 (șase) luni, în penitenciar de tip semiînchis.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive, dispunându-se nimicirea acestora.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că Nedeaľcov Mihail la 04 martie 2019, aproximativ la ora 01:15, în comun și prin înțelegere prealabilă cu o altă persoană, în a cărei privință cauza penală a fost disjunsă într-un proces separat, fiind emisă sentința judecătorească, acționând din intenții huliganice, au pătruns ilegal în domiciliul lui Zanfir Gheorghi, în grădina domiciliului lui, situat în XXXXX, unde s-au aflat ilegal câteva minute fără consimțământul lui Zanfir Gheorghi, și după ceea când au văzut pe Zanfir Gheorghi ieșind cu o lanternă, au fugit de la locul infracțiunii.

Aceste acțiuni ale lui Nedeaľcov Mihail, prima instanță le-a încadrat în baza art. 179 alin. (1) Cod penal – *violare de domiciliu, adică pătrunderea și rămânerea ilegală în domiciliul fără consimțământul persoanei.*

Tot, Nedeaľcov Mihail, în comun acord cu alte două persoane, în a căror privință cauza penală a fost disjunsă într-un proces separat, fiind emisă sentința judecătorească, la 04 martie 2019, aproximativ la ora 01:20, aflându-se pe teritoriul grădinii lui Puiu Ana, situată în XXXXX, adiacentă cu domiciliul lui Zanfir Gheorghi, situat în XXXXX, fiecare luând de la gardul din lemn câte o cherestea (partea componentă a gardului), toți trei s-au apropiat de plasa metalică care împarte domiciliile lui Puiu Ana și Zanfir Gheorghi unde văzându-l pe Zanfir Gheorghi cu lanternă și furcă în mână, neacordând atenție la strigătul ultimului ca să plece ori va chema poliția, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică și demonstrând prin acțiunile sale o obrăznicie deosebită, cu scop de a vătămă integritatea corporală a lui Zanfir Gheorghi, toți trei intenționat au aruncat în ultimul prin plasa metalică menționată, ștachetele lor, însă Zanfir Gheorghi s-a apărut de ei cu furca lui, astfel nefiindu-i cauzate vătămări corporale.

Aceste acțiuni ale lui Nedeaľcov Mihail, prima instanță le-a încadrat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal – *huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, adică săvârșite cu încercarea aplicării obiectelor pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății.*

3. Împotriva sentinței au declarat apel procurorul în Procuratura r. Cahul, Iepure Andrei și avocatul Grosu Eugen, în numele inculpatului Nedeaľcov Mihail.

3.1. Procurorul Iepure Andrei prin apelul declarat a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Nedeaľcov Mihail, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 179 alin. (1) și art. 287 alin. (3) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa:

- în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, închisoare pe un termen de 1 (un) an;
- în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani.

În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial de pedepse, a-i stabilit pedeapsa definitivă – 5 (cinci) ani și 6 (șase) luni închisoare, în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit art. 84 alin. (4) Cod penal, a cumula pedeapsa stabilită prin sentința Judecătorei Cahul, sediul Taraclia, din 09 ianuarie 2019, și a-i stabili pedeapsa definitivă – 7 (șapte) ani închisoare, în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului procurorul a invocat că, prima instanță a făcut o greșită individualizare a pedepsei stabilită inculpatului, or prevederile art. 85 alin. (1) și art. 90 alin. (9) Cod penal nu sunt aplicabile, or, sentința Judecătorei Cahul, sediul Taraclia din 09 ianuarie 2019, prin care inculpatul Nedelcov Mihail a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, la o pedeapsă de 3 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 1 an, a devenit definitivă la 23 mai 2019.

Prin urmare, la data săvârșirii noilor infracțiuni, sentința menționată nu era definitivă, motiv din care urmează să fie aplicate prevederile art. 84 alin. (4) Cod penal.

3.2. Avocatul Grosu Eugen, prin apelul declarat în numele inculpatului, a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Nedelcov Mihail să fie achitat de învinuirile aduse, deoarece:

- au fost ignorate declarațiile inculpatului Nedelcov Mihail, potrivit cărora, într-o noapte a anului 2018, anume Nichifor Ion și Pintii Nicolai, au propus să meargă împreună pentru a sustrage iepuri, însă el nu a mers cu ei, din cauza că nu a dorit să aibă probleme pe viitor;

- au fost apreciate greșit declarațiile părții vătămate Zafir Gheorghi, care a relatat că, după ce a ieșit afară din casă a recunoscut două persoane (Nichifor Ion și Pintii Nicolai), iar pe a treia persoană nu a recunoscut-o. Mai mult ca atât, partea vătămată nu a declarat că, a încercat să alunge persoanele din grădina sa, sau că a solicitat să părăsească grădina, fapt care exclude existența în cauză a infracțiunii prevăzută la art. 179 alin. (1) Cod penal;

- nu s-a motivat în ce mod a fost stabilit faptul cine a aruncat chereștea în direcția părții vătămate și, respectiv, nu este clar cum poate inculpatul Nedelcov Mihail să poartă răspundere penală în baza art. 287 alin. (3) Cod penal;

- martorul Cazanji Maria a făcut declarații calomnioase împotriva inculpatului Nedelcov Mihail, or anterior inculpatul a avut conflictul cu soțul acesteia;

- nu au fost luate în considerație declarațiile martorului Pașcan Veaceslav, care fiind audiat a comunicat că, după ce a fost chemat la polițistul de sector în legătură cu presupusa pătrundere în grădina părții vătămate Zafir Gheorghi, a discutat cu Nichifor Ion și Pintii Nicolai, care i-au comunicat că au pătruns în grădina părții vătămate doar ei în doi, pentru a sustrage iepuri cât și ale martorului Pintii Nicolai, care a comunicat că, în grădina părții vătămate a intrat doar el împreună cu Nichifor Ion, iar inculpatul Nedelcov Mihail nu se afla cu ei. Totodată, martorul respectiv a declarat că, în momentul când au luat chereștea și s-au întors înapoi, inculpatul Nedelcov Mihail la fel nu se afla cu ei. Martorul a relatat că, în acea seară s-au întâlnit cu inculpatul Nedelcov Mihail și au mers la un băiat, iar când au ajuns la fântână, el cu Nichifor Ion s-au dat într-o parte, iar Nedelcov Mihail s-a oprit să bea apă. Ei nu l-au așteptat pe inculpat și au plecat mai departe. Pe Nedelcov Mihail, în acea seară nu l-au mai văzut;

- potrivit practicii judiciare naționale, prin acțiunile care încalcă grosolan ordinea publică, se înțelege fapta săvârșită în public, îndreptată împotriva ordinii publice, care se concretizează în acostarea jignitoare a persoanelor, în alte acțiuni similare, ce încalcă normele etice, tulbură ordinea publică și liniștea persoanelor. Totodată, în sensul art. 287 Cod penal, prin violență se înțelege violența soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, fie cu vătămarea neînsemnată, care nu presupune nici dereglarea de scurtă durată a sănătății, nici pierderea neînsemnată și stabilă a capacității de muncă. În prezenta speță, astfel de circumstanțe nu au fost stabilite.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 noiembrie 2021 a fost respins ca nefondat apelul procurorului Iepure Andrei și admis cel al avocatului Grosu Eugen, în numele inculpatului, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Nedevalcov Mihail a fost achitat de învinuirile aduse în baza art. 179 alin. (1) și art. 287 alin. (3) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunilor.

4.1. Instanța de apel în partea descriptivă a deciziei de achitare a indicat că au fost verificate probele examinate în ședința primei instanțe și că acestea nu au confirmat existența scopului lui Nedevalcov Mihail de a pătrunde sau a rămâne fără consimțământ în gospodăria lui Zanfîr Gheorghî.

Astfel, infracțiunea prevăzută la art. 179 alin. (1) Cod penal, este una intenționată și se săvârșește doar cu intenția directă de a pătrunde, de a rămâne ilegal în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia ori refuzul de a le părăsi la cererea persoanei.

Din analiza probelor verificate, instanța de apel a reținut că în seara cu pricina Nedevalcov Mihail a acționat împreună cu Pintii Nicolai și Nichifor Ion cu intenția de a pătrunde în alt loc pentru depozitare și a sustrage bunuri (iepuri), aceasta nefiind duse până la capăt din motive independente de voința lor, or partea vătămată Zanfîr Gheorghî a ieșit afară și i-a alungat.

Totodată, nu s-a constatat existența unei intenții directe a inculpatului Nedevalcov Mihail, de a încălca grosolan ordinea publică, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanei, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite cu încercarea aplicării a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale.

Aruncarea de către Nedevalcov Mihail, în direcția părții vătămate Zanfîr Gheorghî, cu niște ștachete din lemn, rupte din gardul de scândură, și de către Pintii Nicolai și Nichifor Ion a fost efectuată cu scopul de a-l speria pe partea vătămată, de a-l influența să se plece de la fața locului, pentru ca ei să-și realizeze intenția de a sustrage iepuri.

De asemenea, declarațiile părții vătămate și ale martorilor nu au fost contestate de apărare și, aceste declarații urmează să fie apreciate ca fiind unele veridice, care coroborează între ele.

Afirmația părții apărării că Nedevalcov Mihail nu a intrat în gospodăria părții vătămate Zanfîr Gheorghî, împreună cu Pintii Nicolai și Nichifor Ion și că s-a oprit lângă fântână a fost apreciată ca nefondată.

În baza celor constatate, instanța de apel a reiterat că inculpatul Nedealcov Mihail urmează să fie achitat, iar apelul declarat de către procuror acesta urmează să fie respins, ca nefondat.

5. Împotriva deciziei recurs ordinar declară procurorul-șef al Procuraturii de circumscriptie Cahul, Calendari Dumitru.

Invocând prezența erorii de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței* – recurentul, în motivarea cererii de casare totală a deciziei și dispunere a rejudecării cauzei de către instanța de apel, indică că instanța de apel nu a dat apreciere probelor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, în ansamblu, prin coroborare.

De asemenea, casând sentința de condamnare și pronunțând o nouă hotărâre de achitare pe motiv ca nu s-a constatat existența faptei infracțiunilor, instanța de apel a motivat soluția de achitare prin prisma diferitor temeuri de achitare.

Astfel, pe de o parte instanța de apel, analizând declarațiile părții vătămate depuse pe întreg procesul penal, constată că Nedealcov Mihail a fost împreună cu Pintii Nicolai și Nichifor Ion și a participat nemijlocit la săvârșirea faptelor la domiciliul lui Zanfir Gheorghe. Pe altă parte, constată lipsa scopului de săvârșire a infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin. (1) și art. 287 alin. (3) Cod penal, ceea ce duce la inexistența faptei infracționale.

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, depune referință avocatul Grosu Eugen, în numele inculpatului, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia, din motiv că este vădit neîntemeiat și argumentând că instanța de apel, judecând cauza s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, just a constatat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, motivarea soluției corespunde dispozitivului hotărârii contestate și corect a apreciat fiecare probă prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

7. Colegiul Penal lărgit constată că, prezenta cauza penală face parte din categoria celor exceptate de la suspendare, conform pct. 5.3.2 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 5 din 02.03.2022.

8. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit (*în continuare Colegiul*) concluzionează că acesta urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată existența erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri netemeinice, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material (art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală).

Din conținutul recursului ordinar se atestă că procurorul critică soluția adoptată de instanța de apel, deoarece contravine circumstanțelor cauzei și

probelor administrate în prezenta speță, și nu corespunde cerințelor prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală.

Reieșind din temeiurile de drept ale recursului declarat, se reține că titularul invocă incidența cazului de casare prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală potrivit căruia *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

La caz, Colegiul apreciază că sunt prezente erorile de drept invocate de recurent și acestea nu pot fi corectate de către instanța de recurs, impunându-se concluzia de rejudecare a cauzei penale de către instanța de apel.

Astfel, din dispozițiile art. 414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prin urmare, Colegiul menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor ce a fost declarat.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sânt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de către inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele au fost corect apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal ori civil au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat că, potrivit art. 417 Cod de procedură penală *hotărârea instanței de apel, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.*

Deci, instanța de apel fiind investită cu o situație de fapt, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urmează să expună în hotărârea adoptată la situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze niște

concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către acesta sau nevinovăția acestuia și temeiul achitării, prevăzut de normele procesual penale.

În continuare, Colegiul menționează că hotărârea trebuie să corespundă atât după formă cât și după conținutul normelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca o nouă situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte. Totodată, dispozitivul este o parte esențială a hotărârii și reprezintă soluția aleasă de instanță. De aceea, el trebuie să fie concis, explicit, categoric și să coreleze cu motivarea soluției adoptate. În sens contrar, hotărârea este netemeinică.

Tot aici, se subliniază că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 CoEDO, s-a conchis că în procedurile desfășurate în fața judecătorilor, înțelegerea condamnării se bazează, în principal, pe motivele indicate în deciziile luate (hotărârea CtEDO *Taxquet versus Belgia*), iar o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (hotărârea CtEDO *Suominen versus Finlanda*).

În contextul celor relatate, Colegiul evidențiază că în partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a indicat fapta criminală ca fiind dovedită în prima instanță, a enumerat apelanții și motivele invocate de aceștia și apoi a concluzionat asupra netemeinicii sentinței.

Astfel, adoptând și pronunțând o hotărâre de achitare, *instanța de apel nu a indicat în partea descriptivă a hotărârii de achitare învinuirile pe baza cărora cauza în privința lui Nedalcov Mihail, a fost trimisă în judecată*, fapt ce contravine prevederilor art. 394 alin. (3) pct. 1) Cod de procedură penală.

Mai mult ca atât, casând sentința de condamnare și pronunțând o nouă hotărâre de achitare, pe motiv că *nu s-a constatat existența faptelor prevăzute de art. 179 alin. (1) și art. 287 alin. (3) Cod penal*, instanța de apel a indicat că inculpatul Nedalcov Mihail, a fost împreună cu Pintii Nicolai și Nichifor Ion, persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunsă în procedură separată, participând nemijlocit la săvârșirea faptelor petrecute la domiciliul lui Zanfir Gheorghe și au aruncat cu chereștea în direcția părții vătămate, concluzionându-se că acțiunile prejudiciabile au avut loc, doar că lipsește intenția și scopul.

La acest capitol, Colegiul menționează că lipsa intenției și a scopului infracțiunii, prezintă alt temei de achitare stipulat la art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală – fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii – și nu a celui indicat de instanța de apel.

Totodată, instanța de apel *a introdus în sentința de achitare formulări ce pun la îndoială nevinovăția celui achitat*, fapt ce contravine art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală.

În situația dată, instanța de apel și-a motivat în contradictoriu soluția adoptată și nu a formulat o motivare corespunzătoare vis-a-vis de chestiunile care au importanță decisivă în acest dosar. De asemenea, Colegiul reține că instanța de

apel a motiva în termeni generali concluzia că vinovăția inculpatului nu a fost confirmată pe deplin.

În altă ordine de idei, Colegiul, reținând prevederile art. art. 100 alin. (4), 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, instanța de recurs menționează că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concluzivitatea și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care aceasta o probează.

Toate probele în ansamblu sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor, cu respectarea art. 101 Cod de procedură penală.

În acest context se menționează că, în cazul în care instanța de apel nu este de acord cu aprecierea probelor de către procuror și a ajuns la concluzia reîncaadrării acțiunilor incriminate inculpatului, atunci ea urma să dezvăluie această concluzie și să își expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale, lăsând fără justă apreciere probatoriul administrat pe cauză.

Contrar acestor prevederi, instanța de apel doar a enumerat și descris probele administrate pe întreg procesul penal și s-a pronunțat insuficient de clar asupra admisibilității sau inadmisibilității probelor administrate și cercetate, selectiv reținând conținutul unor probe la formarea concluziilor sale, fără a efectua o analiză amplă, din punct de vedere al relevanței, concluzivității, utilității și veridicității ei, în ansamblu prin coroborare lor, ținând cont și de alte aspecte ce rezultă din conținutul ansamblului probator, efectuând o analiză și motivare neconvingătoare a concluziilor sale, deviind astfel de la cerințele prevăzute la pct. 8) alin. (1) art. 417 Cod de procedură penală.

În plus, doar simpla enumerare a probelor, fără coroborarea lor, nu reprezintă efectuarea procesului de apreciere a probelor, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, iar hotărârea este bazată pe presupuneri, fără a se face o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor, a legăturii dintre ele.

Asupra celor statuate supra, Colegiul menționează că instanța de apel în rezultatul judecării apelului declarat, urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirilor înaintate, în coroborare cu probele administrate, pe care urma să le aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora (art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală).

În continuare, Colegiul reține că potrivit prevederilor art. 368 și 413 Cod de procedură penală, *inculpatul se audiază referitor la tot ce știe despre fapta pentru care cauza a fost trimis în judecată și la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.*

Art. 337 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează că *declarațiile inculpatului, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile și ale martorilor în ședința de judecată se consemnează în scris de greșier ca documente separate care se anexează la procesul-verbal. Declarația scrisă se citește de către greșier, iar dacă persoana care a depus-o cere, i se oferă posibilitatea să o citească. Dacă persoana care a depus declarația confirmă conținutul ei, o semnează pe fiecare pagină și la sfârșit. Dacă persoana care a depus declarația nu poate semna sau refuză să o semneze, despre aceasta se face mențiune în declarația consemnată, indicându-se motivele refuzului.*

De asemenea, în virtutea principiului contradictorialității și a egalității armelor, procedura de administrare a probelor trebuie să fie aceeași pentru acuzare și pentru apărare.

La caz, potrivit materialelor cauzei penale, instanța de apel a fost sesizată de către apărare despre greșita condamnare a inculpatului și de către acuzare – despre greșita individualizare a pedepsei aplicate.

Potrivit materialelor cauzei, inculpatul a participat la judecarea apelurilor, însă nu a fost audiat asupra învinuirilor aduse, fiindu-i acordat cuvânt doar asupra apelurilor. În ședința instanței de apel, inculpatul a solicitat reaudierea părții vătămate și a martorului Pintii Nicolae (f.d. 197-verso și 198-verso, vol. II). După audierea părților, instanța a concluzionat respingerea acestor solicitări (f.d. 198-verso, vol. II).

Asupra acestei concluzii a instanței de apel, Colegiul menționează că din interpretarea art. 6 (3) d) CoEDO rezultă că acuzatul trebuie să fie autorizat să citeze și să interogheze orice martor, pe care îl consideră util cauzei și să interogheze orice martor convocat sau citat de procuror, derogare constituind situația când dreptul intern precizează condițiile de acceptare a martorilor.

Totodată, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța ar fi trebuit să purceadă la audierea părților, conform regulilor generale pentru examinarea

cauzelor în primă instanță (hotărârea *CtEDO Cornelis versus Olanda*), or, în baza principiului contradictorialității în procesul penal, autoritatea responsabilă de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să asculte victimele, învinuitul și martorii în persoană și să evalueze seriozitatea și credibilitatea acestora, evaluarea credibilității fiind o sarcină complexă ce nu poate fi realizată, de obicei, doar prin citirea unei înregistrări a declarațiilor (hotărârea *CtEDO Manoli versus Republica Moldova*).

La caz, aceste prescripții nu au fost respectate, or inculpatul, partea vătămată și martorii nu au fost audiați în conformitate cu prevederile art. 367 și 369 Cod de procedură penală.

Raportând normele procesual-penale și practica judiciară constantă la speță, Colegiul concluzionează că instanța de apel a limitat dreptul la administrarea probelor, cu atât mai mult că la judecarea apelului, instanța este în drept ... *să administreze probe noi*, pentru elucidarea adevărului și pentru formularea unei concluzii temeinice vis-à-vis de acuzația imputată inculpatului prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței, iar situația *partea vătămată și martorul au fost audiați în prima instanță* nu poate condiționa limitarea dreptului de a interoga, de vreme ce toate elementele probante trebuie să fie în principiu produse în fața acuzatului în timpul ședinței publice, în vederea organizării unei dezbateri contradictorii (hotărârea *CtEDO Barbera, Messegue și Jabardo versus Spania*).

Tot în acest context, Colegiul statuează că apelul a fost judecat cu derogare de la normele procesual-penale, or potrivit procesului-verbal de judecată, instanța de apel nu a purces la audierea părților și a martorilor, ci doar a dat citire la declarațiile făcute de aceștia în primă instanță, fapt ce contravine principiilor contradictorialității și nemijlocirii.

Din considerentele expuse, Colegiul statuează, că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență și contradicții în partea motivării soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocate în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

În asemenea condiții, instanța de recurs conchide de a admite recursul ordinar declarat, iar decizia instanței de apel de casat cu remiterea cauzei în instanța de apel la rejudecare, în alt complet de judecători, pentru adoptarea unei soluții corecte.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea o evaluare convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile în

decizia adoptată, iar în caz de adoptare a unei concluzii de vinovăție sau nevinovăție a inculpatului, să emită o soluție clară, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 noiembrie 2021 în cauza penală privindu-l pe **Nedealcov Mihail XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 12 mai 2022.

Președinte

TOMA Nadejda

Judecători

CATAN Liliana

DIACONU Iurie

GUZUN Ion

BOICO Victor